מהרשת הלקאניאנית לג'יאפ ולאסכולה NLS[1]
מעבר מעבודת העברה להעברת עבודה / מלכה שיין

את עבודת העברה או עבודה תחת העברה, היא עבודתו של אנליזנט בדיספוזיטיב האנליטי, מבחין מילר[2] ומבדיל מהעברת עבודה. את האחרונה הוא מייחס למלאכת ההוראה ולעבודתו של מי שמשמש בקרטל בפונקציה של פלוס-אחד. מילר עושה שימוש בנוסחאות של ארבעת הדיסקורסים שפיתח לאקאן בסמינר XVII ומתווה: "מ-a לסובייקט השסוע זוהי עבודת העברה, אם היא ממשיכה בקרטל הרי שהיא הופכת להעברת עבודה"[3]. עבודה מוסדית שלקחתי בה חלק במהלך השנה, התחוורה לי בדיעבד כמסלול של עבודה שתחילתה בסקציה הקלינית והמשכה באסכולה, מעבר מעבודת העברה להעברת עבודה. הנה כאן ציוני דרך בהשתלשלות העניינים.

ראשיתו של צוות "מטווים"[4] ברעיון שהעלו מורים ברשת הלקאניאנית, לקיים לאורך השנה סידרת מפגשים פתוחה לכל המורים והמשתתפים, במגמה להתניע קשרי עבודה ושיח, אשר חסרונם מכביד במיוחד על משתתפים חדשים.

בתחילת השנה נעניתי לפנייה לבנות ולהוביל צוות חדש בעקבות התפרקותו של הראשון. ללא מתכונת או תקדים להישען עליו, העבודה בצוות ובערבי השיח כיוונה לשיח שאינו דידקטי ושאינו יצוק בתבנית ההיררכיה המובנית במוסד הוראה. הסדרה המתגלגלת שכל אחד ממרכיביה עוצב כתוצר של עבודת צוות, החלה בסוגיות פוליטיות ואתיות הנגזרות מהעברה במוסד הוראה, אחר כך התמקדה בהעברה לאנליטיקאי ובמוסדות "פסי" והמשיכה בדיון בסוגיות של העברה לאסכולה. הסדרה עוררה עניין והדים בקרב מורים ומשתתפים ועבודה נלהבת בהכנה לקראתם. בתוך כך גבר הרצון בצוות להעמיק בקריאה יחד.

באותה העת התקבל הארגומנט של ליליה מהג'וב, נשיאת האסכולה NLS, לקראת כנס 2018 בפריס[5] בנושא: "במצב של העברה פראית, פוליטית ופסיכואנליטית". הקול הקורא לעבודות[6] העמיד כתנאי סף לקבלתן, שיהיו אלה תוצרי עבודה בקרטלים של בזק. בהשראתם של מסרים אלה הותמרה הפנייה להוביל קבוצת קריאה, למבנה של קרטל – אפרטוס המגלם במבנה ובעקרונות פעולתו את העבודה באסכולה. הקרטל הוקם עם עוד ארבעה מחברי צוות מטווים שרצו להצטרף, אף לא אחד מהם חבר ב GIEP-NLS[7]. כך אירע שבמקביל לעבודה בצוות מטווים שנמשכה ברשת לאורך השנה, התקיימה גם עבודה בקרטל הבזק שהוקם לקראת הכנס השנתי באסכולה NLS וששויים בכותרת: עבודת העברה <> העברת עבודה.

---

[1] המאמר מבוסס על טקסט שפורסם ב NLS-Messanger בגליון אינטרנטי מיוחד של Newsletter 4+one לקראת כנס NLS 2018 בפריס, בכותרת: "Two Comments on a Cartel" מאי 2018

[2] ז'.א. מילר, 1986. חמש גרסאות בנושא של "ידע מעורר"

[3] ז'.א. מילר, 1986. שם

[4] פירוש השם: חוטים

[5] ל. מהג'וב, 18.12.2017. במצב של העברה פראית, פוליטית ופסיכואנליטית

[6] ל. מהג'וב, 16.1.2018. קול קורא לחברי ה-NLS לעבודות – תוצר של קרטל בזק

[7] זהו שמה של החברה הישראלית באסכולה New Lacanian School

הגיגים ומסקנות:

1. באשר להעברה בקרטל, ניתן היה להיווכח שעל מנת שתתרחש העברת עבודה ויופקו תוצרי עבודה אישיים, הכרחית מידה מסוימת של העברה לפלוס-אחד. העברה חלשה מדי עשויה שלא לאפשר התנעה של עבודה בקרטל, ומנגד, העברה חזקה מדי בולמת העברת עבודה. במילים אחרות: ככל שההיקסמות מהידע של האחר, הפלוס-אחד במקרה זה, חזקה יותר, נמוך הסיכוי להפיק תוצר עבודה אישית. לפיכך מוטל על הפלוס-אחד לעורר ולתמוך ביצירת ידע מעמדה שסועה, ובשונה מאנליטיקאי המגלם בנוכחותו את החור בידע, עליו להפריד את הידע מהאחר ולמקם את האובייקט האגלמטי בכתבים של פרויד, לאקאן ובאסכולה. ניתן לשרטט זאת כך[8]:

Work transference

Transference work to the +1

2. בהזדמנויות שונות של עבודה עם אנשי מקצועות ה"פסי" ניתן היה להיווכח בסיבה נוספת לזהירות שנקט בה מילר ביחסו לסוגייה זו: "רק בדחילו ורחימו אעז להעלות את השאלה הרגישה של העברה בקרטל", הוא טען[9]. גם הקרטל עלול לשמש מצע נוח להעברה ופירוש שמחוץ לאנליזה, כלומר להעברה פראית ולפירוש פראי, מה שמחייב את חברי הקרטל, ובמיוחד את הפלוס-אחד, לנקוט יתר זהירות.

3. באחד מערבי מטווים שעסק באופני העברת עבודה במוסדות השונים ובהבדלים ביניהם, הוזמנה אנט פלד מזכירת הג'יאפ-NLS להשתתף בשיחה ולמסור מהתנסותה ומסקנותיה בנוגע להעברת עבודה בג'יאפ ובאסכולה. המתח עלה כשהועלו לדיון המסמנים "פוליטי" ו"כח", אחר כך נשמעה טענה בנוסח: "הפעילות הזו דוחפת ליציאה מהרשת, בריחה לאסכולה". הופתעתי. רק בדיעבד, כשקראתי שוב את ההגדרה של הקרטל כ"מכונה צבאית נגד ה'דידאקטאן' וכנופייתו" (לאקאן[10]) או כ"מכשיר שנועד לעקור את הפסיכואנליזה מהדידקטיקאנים" (מילר[11]) - נוצר עבורי אפקט של אמת! הפעילות של מטווים אכן עודדה העברה שמעבר להעברה לאנליטיקאי ומעבר להעברה למורה בסקציה הקלינית, הפעילות סומנה בהעברה לאסכולה. אסכולה שנותנת תשובה לשאלה "מיהו אנליטיקאי?" מגלמת עמוד תווך בהכשרתו של אנליטיקאי ומציעה פתרון לסוגייה של ההעברה בסוף אנליזה.

4. ללא ספק, על מנת שסקציה קלינית ואסכולה ישמשו היטב לפונקציות השונות שלהן נועדו, יש לשמר הפרדה והבחנה בלוגיקה ובמבנה, גם במקום פעולתן. בהתאם לכך, פגישות הקרטל, למשל, לא התקיימו באותו המקום שבו פועלת הרשת הלאקאניאנית והמורים לא

---

[8] באיור עקומת גאוס: בציר ה-X (האופקי) הטרנספרנס ל-1+, ובציר ה-Y העברת עבודה
[9] ז'.א. מילר, 1986. שם.
[10] ז'. לאקאן, 1964. אקט היסוד
[11] ז'.א. מילר, 1994. ימי עיון על הקרטלים ב-ECF

עודכנו בהן. יחד עם זאת, ההתנסות במטווים, כהמצאה העונה למבנה ולאופן הפעולה של אפרטוס באסכולה, הוכיחה עצמה כפתרון פוליטי ושימושי לבעיה מקומית בסקציה קלינית.

5. ההמצאה של מטווים, המורים שליוו ותמכו בעבודה שהתניעה אותה, המפגש שצלח בין משתתפים ברשת, כל אלו היטיבו לייצר עבודת צוות נחושה ופורייה. קשרי עבודה חדשים ושל העברה לאסכולה ניכרים בין השאר גם בתוצרי עבודה שנמסרו ונמסרים כעת גם ברשת, גם בג'יאפ וגם ב-NLS. אלה מאפשרים לי לבודד רגעים במסלול ההכשרה, רגעים של מעבר מעבודת העברה להעברת עבודה, ושלא ניתן היה עבורי לקשור אלא באסכולה.